

O'ZBEKISTON
RESPUBLIKASI
MULLIY KITOB FALATASI

28 02 09

O'zbekiston adabiyoti va san'ati

ЎЗБЕКИСТОН АДАБИЁТИ ВА САНЬАТИ Haftalik gazeta • 1956-yil 4-yanvardan chiqsa boshlagan • www.uzas.uz • 2009-yil, 6-fevral • № 6 (3989)

ҚУТЛУГ НОМГА МУНОСИБ МАСКАН

Шеърият мулкининг сultonни хаэрат Мир Алишер Навоининг мунаввар сиймоси, қутлуг номи, бой ва серқирра маънавий мероси асрлар мобайнида инсониятни эзгуликка, ҳамжиҳатлика, имлу урфонга даъват этиши бараорида, ҳалқимиз учун чексиз фахр-ифтихор тимсоли бўлиб келади.

Замонлар ўтаверади, лекин ул зотинг асарларида илгари сурилган инсонпарварлик, барғиенглик ғоялари хеч қаюн ўз кадр-киммати ва аҳамиятини йўкотани ўйк. Шу боис юртимизда буюк бобокалонимиз меросини ўрганиш, тадқик ва тарбиф этиши бораорида, ҳалқимиз учун чексиз фахр-ифтихор тимсоли бўлиб келади.

Саноат корхоналари тармоғи янада кенгайти, Навоий кон-металлургия комбинати, Иссиклик электр стансияси, «Навоийазот», «Электротекмёзавод» каби курдатли саноат гигантлари като-рига янги ишлаб чиқариш объектлари кўшилди. Бугунги кунда шахарда 16 ишлар саноат корхонаси, 17 кўшма корхона фабрияни кўрсатмокда.

Президентимизнинг «Навоий кон-металлургия комбинати ва Навоий шахарининг 50 йилинига тайёрларик кўриш ҳамда уни нишонлаш тўғрисидаги қарори асосида ўтган ишлар бу кутлуг саноати тарзда нишонланди.

Кутлуг тўй муносабати билан Навоий шахарда улкан бўнёдкорлик ишлари бажарилди. Комбинатнинг бир қатор янги ишлаб чиқариш тармоқлари ташкил этилди.

Мустакиллик йилларда Президентимиз Ислом Каримов раҳнамолигидаги Навоий

ИСТЕДОДЛАРГА “ТАСАННО”

Ҳаҳоннинг тури мамлакатларида ўтадиган нуфузли ҳалқаро танловларда ўзбекистон санъатини муносиб на-мойиш этиб, юқсан совирнларни кўлга киритаётган истедодли ёшлар сафи

Юлдуз Зинатова, Камила Максудхўжаева, Каҳрамон Фуломжонов, Тоҳиржон Аскаров, Дишод Сатторов, Муҳиддин Сайфидинов, Нодира Дадамхамедова, Рашид Усмонов каби истедод эга-

A.BDULLAEV (ЎзА)олган суратлар

йилдан-йилга кенгайиб бормоқда. Бу, шубҳасиз, Президентимиз ва ҳукуматимиз томонидан ўшларнинг ҳар жиҳатдан кўлбап-куватланаштани, уларга маддий ва маънавий жиҳатдан ёрдам кўрсатилабтани натижасидир.

Ўтган 2008 йил ҳам юртимиз ёшлари

унун омади кечди. Кўлпап истедодли ўқувчи-талабалар Италия, Франция, Россия, Германия, Руминия, Қозоғистон, Татаристон, Миср Араб Республикаси каби жаҳоннинг турли мамлакатларида ўтган танловларда катта мувфақиятларга эришилдилар. Жумладан Малика Исроилова, Ниғора Нишонова, Шаҳзода Бўтава эстрада хонандалиги йўналишида Миср Араб Республикасида ўтган "Кизил дениз жаҳовири" танловида, Алибек Каҳбулахмонов, Улубек Махмудов, Жамиш Риксиев, Станислав Борисевичиндан иборат квартет зарбли чоғулчиги йўналишида Қозоғистондаги "Шабит" фестивали доирасида ўтган танловда Гран-прини кўлга киритдилар.

Ойбек Имомов, Дишод Мелибов,

Асал Сидикова, Анастасия Крючкова,

Мустакиллик инборати вакът зарбли чоғулчиги йўналишида Қозоғистондаги "Шабит" фестивали доирасида ўтган танловда Гран-прини кўлга киритдилар. Тадқимот маросимида фақат совриндорлар эмас, уларнинг истозлари, ота-оналири, дўстлари, жамоатчилик вакиллари иштирок этди.

Бугун устозлар кўлидан мукофот олайтиб бу истедодли ёшлар юртимиз санъатининг келаҳагидарлир, — деди тадбирда сугза чиқиб қадарни Мустакиллик санъатини ўтказиб кельмоқда. Куничека Алишер Навоийномидаги давлат академик катта театрида навбатдаги "Тасанно" тадбири бўлиб ўтди.

Тадқимот маросимида фақат соврин-

дорлар эмас, уларнинг истозлари, ота-

оналири, дўстлари, жамоатчилик вак-

иллари иштирок этди.

Бугун устозлар кўлидан мукофот

олайтиб бу истедодли ёшлар юртимиз

санъатининг келаҳагидарлир, — деди

тадбирда сугза чиқиб қадарни Мустакил-

лик санъатини ўтказиб кельмоқда.

Тадбир давомида танлов голиблари

ијроесида кўй ва кўшиклар жаранглаб турди.

ИСТИҚБОЛНИНГ ЗЗГУ ЙУЛЛАРИ

Яккада хизмат юмуши билан бир-икки кун пойтахтимиз Тошкентда бўлдим. Вакът топлиб, дўст-қадрданлар билан Мустакиллик майдонида эзгули аркасидан ўтиб, баҳтиёр она ёдгорлиги кошига келдик. Кейин Алишер Навоий боромис ёдгорлигини зиёрат килдик, "Шахидлар хотираси" мажмусини бориб кўрдик.

Бу табарук жойлаш киска вакът ичада бутунлай ўзариги, миллий истиқбол гояси руҳига мос равишда янгича маъногина га бўлибди. Ҳамоитларимиз катори, хорижик меҳмонлар ҳам бу ўзарашларни кўриб, мустакил юртимиз ҳакида

пойтахтимизни бориб кўрдик.

Пойтахт сафари чогида бир нарсага амин будим — ҳамма

жойда миллатимизнинг ёш навқирон авлодига ўтибор кат-

та. "Ёшлик" талабалар шаҳарчасидаги мисли кўрилмаган ўзариги, илм олиш, маънавий юқослиши имкониятлари, ёш истедодларнинг кўрик-танловлари, голибларни тадқирлаш маросимлари — буларнинг ҳаммаси мухтарарин Ўртошимишин ўшларга бўлган ишончи инфодасидир.

Тошкента бориси ва қайтишда Тошгузор — Бойсун —

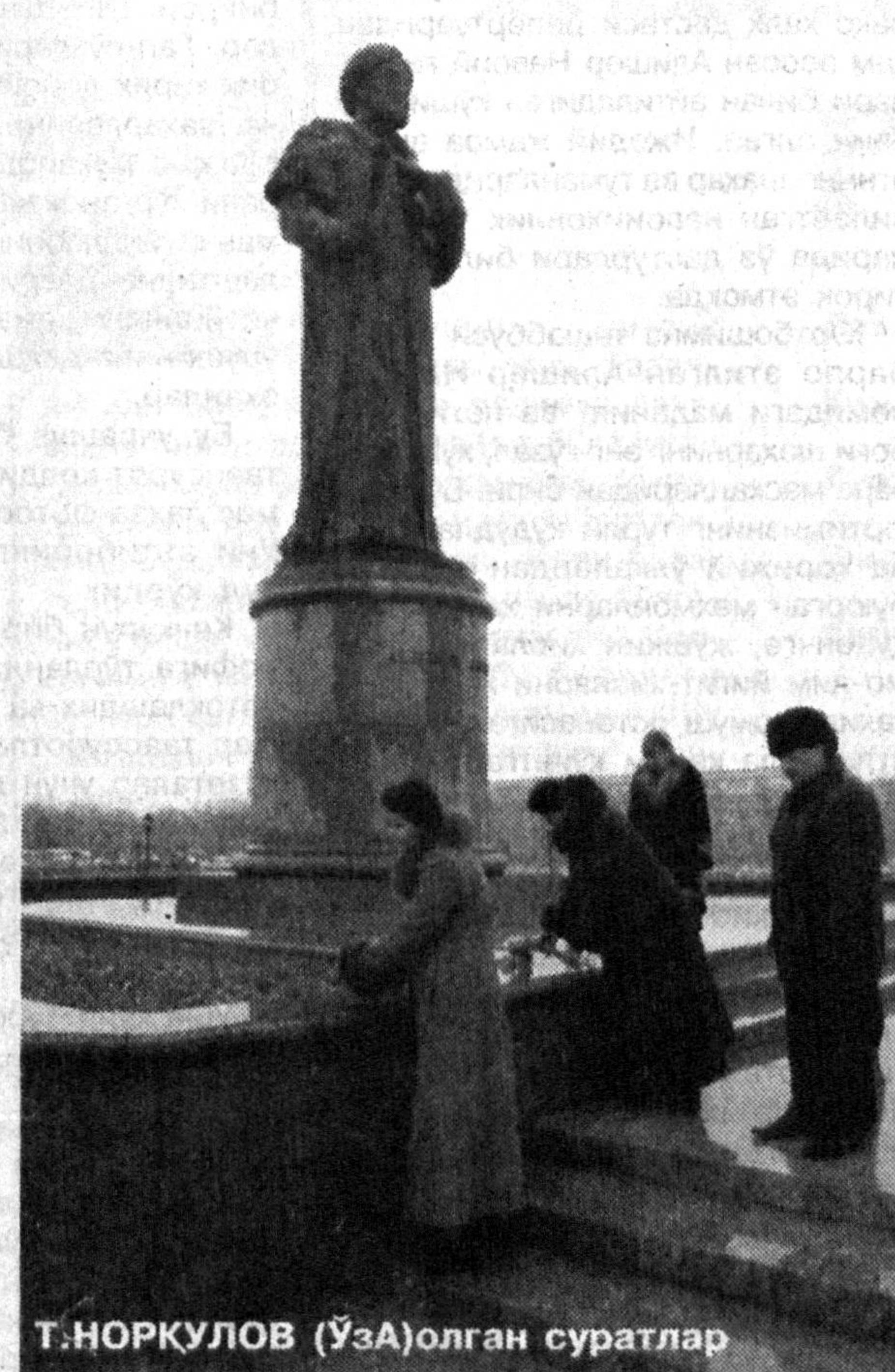
Кўмкўргон темир йўли ўтган жойларни кўриб, қалбим күвонча тўлди. Бу йўллар ҳалқимиз турмуш тарзининг янада фаровонлашувига хизмат килиши шубҳасидир.

Мустакиллик санъатини бориб кўрдик.

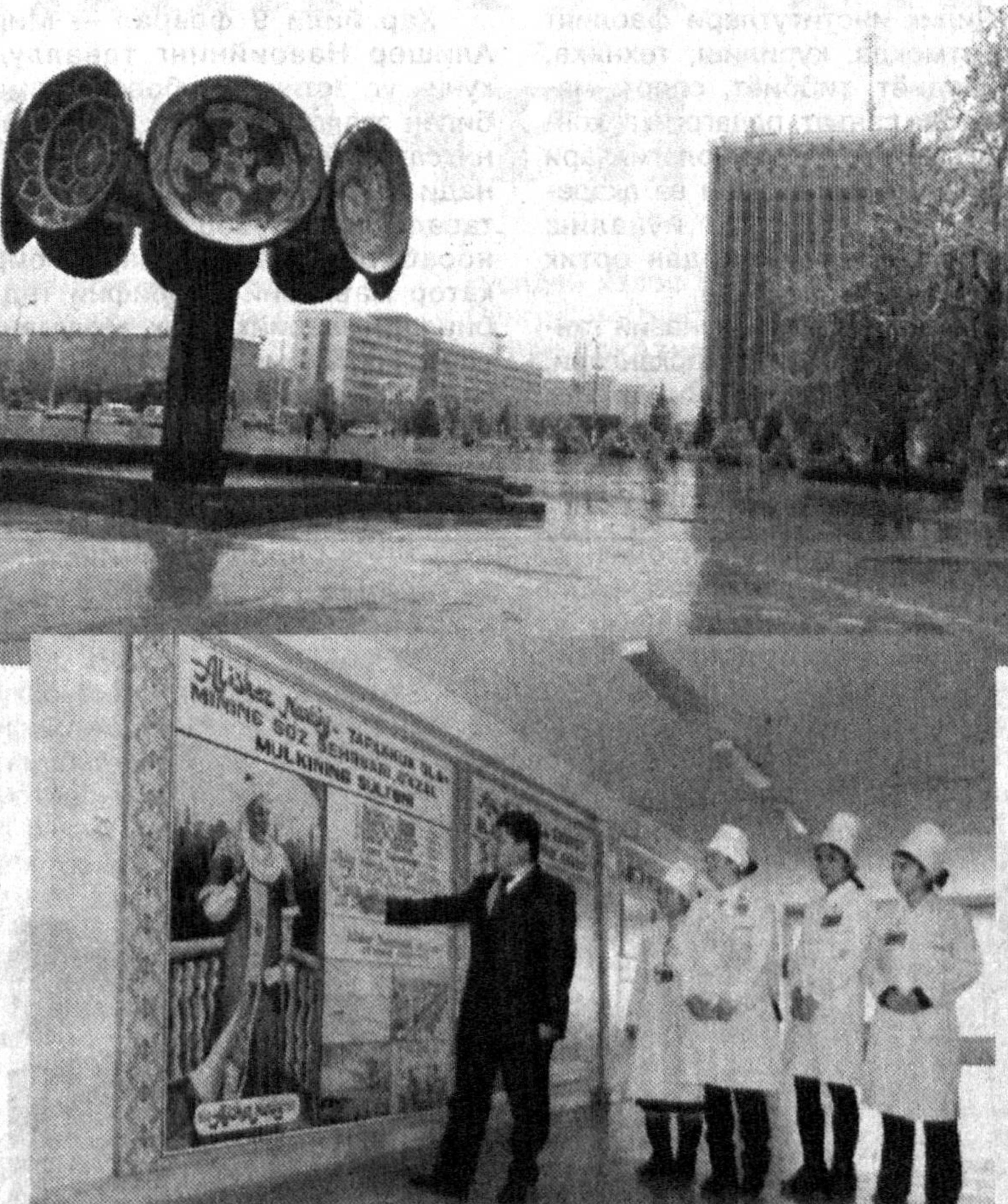
Пойтахт сафари чогида бир нарсага амин будим — ҳамма

жойда миллатимизнинг ёш навқирон авлодига ўтибор кат-

9 феврал — Алишер Навоий таваллуд топган кун

Т.НОРКУЛОВ (ЎзА)олган суратлар

МАНЗУРИ ШАҲАНШОХИ ХУРОСОН

Улуг озарбайжон шоири Фузулий ўз девонининг дебочасида Алишер Навоийни "Манзур шаҳаншоҳи Хуросон" деб улуглайди. Фузулийнин бу бахоси бежиз эмас. Навоий ўз дэврида ҳам, кейин ҳам, бизнинг замонамида ҳам, шоҳларга макбул бўлган шоир, мутафаккир, илоҳи илҳом олган давлат арбоби. У адолат ўйлайдиги курашда ҳәтиини, ўз мол-мұлкни сарф қилиди; давлат арбоби булигинга колмай, мамлакатнинг тараққиёт жаҳарнинг ҳам фолтасир кўрсатди. Навоий кариб ўттис йилдан ортик турли давлат ишларидан турди. Султон Ҳусайнининг эн якин маслаҳатчиси сифатидаги давлатнинг ички ва ташки сийесини белгилаша фоал иштирок этди. Кискаси, унинг бутун ҳәтии Хуросонин XV аср иккича юртимидаги ижтимоий-сийеси ҳамда маддий ҳәтии билан чамбараси болгилади. Шу тубайли бўлса керак, Навоий барча асрларида, жумладан, "Насойим ул-муҳабат"да инсонларни ҳәйт, адолат, ҳакиқат, меҳнат, охат ва баҳтнинг кадрини билишга чакради.

"Насойим ул-муҳабат"да 770 нафар шайх ҳәтиидан лаъжалар берилган. Шайхлар билан боғлик лаъжаларда 79 ўрндан хукмдорлар ҳақида ҳам реалистик таърифлар мавжуди, бу таърифлардаги Навоий адолат, ҳакиқат, раият, ҳакиқатни билан чамбараси болгилади. Шу тубайли бўлса керак, Навоий барча асрларида, жумладан, "Насойим ул-муҳабат"да инсонларни ҳәйт, адолат, ҳакиқат, меҳнат, охат ва баҳтнинг кадрини билишга чакради.

"Насойим ул-муҳабат"да 770 нафар шайх ҳәтиидан лаъжалар берилган. Шайхлар билан боғлик лаъжаларда 79 ўрндан хукмдорлар ҳақида ҳам реалистик таърифлар мавжуди, бу таърифлардаги Навоий адолат, ҳакиқат, раият, ҳакиқатни билан чамбараси болгилади. Шу тубайли бўлса керак, Навоий барча асрларида, жумладан, "Насойим ул-муҳабат"да инсонларни ҳәйт, адолат, ҳакиқат, меҳнат, охат ва баҳтнинг кадрини билишга чакради.

Султон Ҳусайнининг эн якин маслаҳатчиси сифатидаги давлатнинг ички ва ташки сийесини белгилаша фоал иштирок этди. Кискаси, унинг бутун ҳәтии Хуросонин XV аср иккича юртимидаги ижтимоий-сийеси ҳамда маддий ҳәтии билан чамбараси болгилади. Шу тубайли бўлса керак, Навоий барча асрларида, жумладан, "Насойим ул-муҳабат"да инсонларни ҳәйт, адолат, ҳакиқат, меҳнат, охат ва баҳтнинг кадрини билишга чакради.

Султон Ҳусайнинига инсонларни ҳәйт, адолат, ҳакиқат, меҳнат, охат ва баҳтнинг кадрини билишга чакради.

Султон Ҳусайнинига инсонларни ҳәйт, адолат, ҳакиқат, меҳнат, охат ва баҳтнинг кадрини билишга чакради.

Султон Ҳусайнинига инсонларни ҳәйт, адолат, ҳакиқат, меҳнат, охат ва баҳтнинг кадрини билишга чакради.

Султон Ҳусайнинига инсонларни ҳәйт, адолат, ҳакиқат, меҳнат, охат ва баҳтнинг кадрини билишга чакради.

Султон Ҳусайнинига инсонларни ҳәйт, адолат, ҳакиқат, меҳнат, охат ва баҳтнинг кадрини билишга чакради.

Султон Ҳусайнинига инсонларни ҳәйт, адолат, ҳакиқат, меҳнат, охат ва баҳтнинг кадрини билишга чакради.

Султон Ҳусайнинига инсонларни ҳәйт, адолат, ҳакиқат, меҳнат, охат ва баҳтнинг кадрини билишга чакради.

Султон Ҳусайнинига инсонларни ҳәйт, адолат, ҳакиқат, меҳнат, охат ва баҳтнинг кадрини билишга чакради.

Султон Ҳусайнинига инсонларни ҳәйт, адолат, ҳакиқат, меҳнат, охат ва баҳтнинг кадрини билишга чакради.

Султон Ҳусайнинига инсонларни ҳәйт, адолат, ҳакиқат, меҳнат, охат ва баҳтнинг кадрини билишга чакради.

Султон Ҳусайнинига инсонларни ҳәйт, адолат, ҳакиқат, меҳнат, охат ва баҳтнинг кадрини билишга чакради.

Султон Ҳусайнинига инсонларни ҳәйт, адолат, ҳакиқат, меҳнат, охат ва баҳтнинг кадрини билишга чакради.

Султон Ҳусайнинига инсонларни ҳәйт, адолат, ҳакиқат, меҳнат, охат ва баҳтнинг кадрини билишга чакради.

Султон Ҳусайнинига инсонларни ҳәйт, адолат, ҳакиқат, меҳнат, охат ва баҳтнинг кадрини билишга чакради.

Султон Ҳусайнинига инсонларни ҳәйт, адолат, ҳакиқат, меҳнат, охат ва баҳтнинг кадрини билишга чакради.

Султон Ҳусайнинига инсонларни ҳәйт, адолат, ҳакиқат, меҳнат, охат ва баҳтнинг кадрини билишга чакради.

Султон Ҳусайнинига инсонларни ҳәйт, адолат, ҳакиқат, меҳнат, охат ва баҳтнинг кадрини билишга чакради.

Султон Ҳусайнинига инсонларни ҳәйт, адолат, ҳакиқат, меҳнат, охат ва баҳтнинг кадрини билишга чакради.

Султон Ҳусайнинига инсонларни ҳәйт, адолат, ҳакиқат, меҳнат, охат ва баҳтнинг кадрини билишга чакради.

Султон Ҳусайнинига инсонларни ҳәйт, адолат, ҳакиқат, меҳнат, охат ва баҳтнинг кадрини билишга чакради.

Абдулла ОРИПОВ, Ўзбекистон Қаҳрамони

СЕН ДАВРОН СУРГАЙСАН ЗАМИН УЗРА ХУР...

АЛИШЕР

Жаҳонки мұқаддас нени күрибди, —
Барига онасан, эй қодир ҳаёт.
Беш юз йыл наридан бокиб түрібди,
Нурлы бу юзларга нуроний бир зот.

Шу буюк ўғлнинг ардоқлаб дилдан, —
Халқым, таъзим этсан аргизиг таом.
Үнинг номи билан бирга бытгилан
Дунё дафтарига ўзек деган ном.

Бойқаро иргишлаб истак отиди
Жаҳонга бокқанды мисли бола шер, —
Хирот дарвозасин бир қанотиди
Шеърий лашкарини тизган Алишер.

Дунёда бирор ном қолдирмоқ учун
Юрт бузин шарт эмас, деган гап-ку, рост.
Кимдир пеш қўлгаңда наизсан кучин,
Алишер қаламни кўрсатсан, холос.

Тун билан тонг эрур ташбихда удум,
Мисоли заҳру май, ҳажру шакар лаб.
Кимдир қўшадай эсласа маддум,
Кимдир зулматдай юрарлар қарғаб.

Нидо тингла, бу кун, юртинг тарафлан,
Эй, йироқ Ҳиротда маскан топган эр!
Отоғ бўл, Алишер, сен ушиб гандан:
Ҳар икки набиранг бири — Алишер.

Байтинга бир бора қовушган ҳар лаб,
Такрорлаб кетуси Қашшаргача то.
Қаратиб турбсан бу ёни, не ажаб,
Миллнадр маргабали жаҳонни ҳатто.

Бирорлар наизда жоҳил Осиё
Фақат завол кўриб, кўрмаган камол.
Мусо илтижоси етди-ю гўё,
Ҳақ Тур тоги узра кўргазди жамол —

Жаҳон меҳробида пайдо Алишер!
Шодмон қасида айт сен ҳам, эй кўши!
Беш юз йил унга ҳам нима гап ахир,
Минта қадам қўйди йигирма беш ёни.

ОДАТ

Ниманидир излар тинмагур Одам,
Зулматда ахтарган каби зиёни.

Гоҳи фалакларга термилса мубҳам,
Гоҳи ҳасратларга кўмар дунёни.

Олис манзилларга карвонин юллаб,
Гоҳида умидбахш дуолар айтар.
Бизни умр бўйи турсин деб кўллаб,
Кўхна қабрларга сингиниб қайтар.

Бир кун эл ичидан чиқиб ёвқур зот:
— О, қавмим, заминга яратин, деди.
Сен ақи соҳиби, Сен зўр мавжудот,
Оғенинг остига карагин, деди.

Гарчи қанча ташвиш, қанча изтироб,
Канча ҳавфи хатар иўлларингдадир.
Турфа синовлардан чекасан азоб,
Холбуки, барчиси қўлларингдадир.

Тангири ато этмиш сенга Тифаккур,
Иншоҳлоҳ, дардларин топгайдир барҳам.
Сен даврон сургайсан замин узра хур,
Қадаминг кўйгайсан юлдузларга ҳам.

Одамлар чувлашиб дедилар: — Рахмат!
Сен бизга эслатдинг бардош, сабри.
Бироқ тарқалиши ўтмайин фурсат,
Ахтариб кетдилар янги қабри.

24.01.2009

ГУЛЗОР

Сенинг кўлини гулдир,
Шул сабабдан ҳам

Ҳовлию хониганда ўтирасан гул.
Сендайлар бисёрроқ бўлсади, олам
Гулзорга айланиб кетарди буткул.

Ўтириган гулларинг ажаб, мустаффар,
Рангоранг, хилма-хил, чиройли бари.
Номларин билмайман, айтасин мухтасар,
Бор бунда ер юзин турба гуллар.

Улар ҳам анижуман тузибди гўё,
Инжа гўзаликнинг машгулоти бу.
Шу кичик гулзорда жам бўлмиш дунё,
Бирлашган Гулларинг Ташкилоти бу.

04.02.2009

ФИЛ ВА ЧУМОЛИ

— Филга айланиссан, чумоли, нечун?
— Рўзгоримдан кўнглим тўклини уну.
— Чумоли бўлисан, сўйла, фил, нечун?
— Рўзгоримда тинчим йўқдиган уну.

28.01.2009

Кўнглим қадаҳига май сун, маҳдиго,
руҳим чаманлари чашор гулласин.
Навоний айтгандек, чок этай яқо,
то аду ҳушимдан нишон бўлмасин.

* * *

Навоний демипши, сен тонгдин бақо,
жон истаб қолибсан гафлатда тоза.
Тонг эса чок этиб сен учун яқо,
сенинг аҳволинига тутмишир аза.

* * *

Бошингда ҳидоят тожи бўлса гар,
фалак тошиларидан етмагай зарар.

* * *

Сассиниопишақдан ибрат ол, лочин,
дўл ҳам туширомал бошидан тозкини..

* * *

Гар бўлсанг тўтиро ҳалол, осуда,
ҳавода учарсан, сузарсан сувда.

* * *

Сен кема ўқидан ибрат ол, на соз,
ҳавога солган у елан — жойнамоз..

Мирпӯлат МИРЗО*Алишер Навои*

Шеър санъати қийин деб ҳоҳо,
Навонийни айблаш бедуҳа.

Юқсақадир, ахир, ул сиймо,

Бизлар эса пастдамиз жуда.

Навонийнинг угулганинг ким
Англаб етса, ганинг чини,
Ҳар кимни мот қилимоги мумкин

Айтгиб унинг битта байтини.

Элми, фарҳ эт шониринг ила,
Дунёларни айлаб турар ром.

У зотонс жаҳон саҳнинда

Янграб мудом ўзбек деган пом!

Нурлантирас юракни ҳислар,
Масрур айлар дилининг поклиги.

Навонийни ким билмос истар,

Шартирдир унинг юксалмоғдиги.

Навоий бобом

Тонг-саҳарлар кўнка бोғсам маддие бўлбаб,
Юрагимга нурлар оқар кўйтга жо бўлбаб,
“Қаро қўзим”, “Гулузорим”, “Муножот” бўлбаб,
Бошинизда манту сўймас бир сиймо бўлбаб —
Самолардан кулиб турар Навоий бобом,
Юртим узра кезиб юрар Навоий бобом.

Элми сенинг, мамлакатни этинг деб обод,
Туркайзабон тилининг асос солаги зот,
Ишқад Мажнун, жасоратда бўлнинг дар Фарҳод,
Заковатли айлардан кўнгли бўлбаб шод,
Элми заман тўсиб турар Навоий бобом,
Чамаг ичра кезиб юрар Навоий бобом.

дики, баҳайбат гавдали кўричи унига базур

етиб олди.

Хоразмшоҳ саройи ичкарисидаги боғда

арча, сарв дарахтлари учун соя ташламасда,

мармар ховуз бўйдаги беш юзиллик

Миср ва Рум элчиликнинг қабул килладилар.

Тимчоҳлар билан кириб келган элчиликлар

совса-саломларни топширишдан олдин тан-

танили нутқлар ирод кила бошлидди. Айти-

лаётган зам-замали куловлар шоҳининг гаши-

га теккани шекили, андак истехзо балки

турган кулимисирия билан тимчоҳларга “бас”

деган маънода кўл силтаб кўя колди.

Алоҳа, беҳад чўзилсан кабул маросими

оёқлар деганди оҳза шоҳ элчиликларга жавоб берди.

— Бу бўлма ҳадад ортик маҳобатидан

— Ҳоразмшоҳ топширидан топсан гулларига

караб — Юнинг кўзлини топсан гулларига

караб — Юнинг кўзлини

